

Sygn. akt III AUa 1049/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 listopada 2016 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Daria Stanek (spr.)
Sędziowie:	SA Małgorzata Gerszewska SA Iwona Krzeczowska - Lasoń
Protokolant:	stażysta Katarzyna Kręska

po rozpoznaniu w dniu 9 listopada 2016 r. w Gdańsku

sprawy J. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VIII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 20 kwietnia 2016 r.,
sygn. akt VIII U 1589/15

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

SSA Małgorzata Gerszewska SSA Daria Stanek SSA Iwona Krzeczowska - Lasoń

Sygn. akt III AUa 1049/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 października 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił ubezpieczonemu J. C. prawa do emerytury pomostowej, wskazując,

iż nie udokumentował on 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze w rozumieniu art.3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (t.j. Dz. U. z 2015 roku, poz. 965).

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł ubezpieczony J. C. wskazując,

iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie zaliczył mu okresu zatrudnienia od 09 lipca 1985 r. do 19 października 2004 r. w (...), pomimo przedłożenia świadectw pracy, w których wyszczególnione zostały okresy zatrudnienia w warunkach szczególnych.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymał stanowisko zajęte w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy w Gdańsku - VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2016 r. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu J. C. prawo do emerytury pomostowej od dnia 25 czerwca 2015 r. (pkt 1) oraz ustalił, że pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. nie ponosi odpowiedzialności za nie ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji w sprawie (pkt 2), sygn. akt VIII U 1589/15.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny.

J. C. urodził się (...).

W dniu 25 czerwca 2015 roku ubezpieczony złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o emeryturę pomostową.

Wnioskodawca nie pozostaje w stosunku pracy.

W toku postępowania przed ZUS ubezpieczony udowodnił 38 lat, 5 miesięcy i 5 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 10 lat, 5 miesięcy i 17 dni pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Do pracy w warunkach szczególnych Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie zaliczył ubezpieczonemu okresu zatrudnienia od 09 lipca 1985 r. do 19 października 2004 r. w (...) S.A. Zakład (...) w G..

Zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją z dnia 13 października 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej.

W okresie od 09 lipca 1985 r. do 19 października 2004 r. J. C. zatrudniony był stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) S.A. Zakład (...) w G. na stanowiskach: początkowo - rzemieślnika specjalisty, od 01.07.1985 r. - kierowcy lokomotywki spalinowej, od 1.09.1987 r. - ślusarza, od 01.07.1993 r. - toromistrza, od 01.05.1995 r. - starszego toromistrza.

Stanowisko toromistrza powierzono ubezpieczonemu z dniem 01 lipca 1993 r., a od 01.05.1995 r. - starszego toromistrza. Do jego obowiązków należała regeneracja elementów nawierzchni kolejowej – torów i szyn – prace manewrowe, rozładunek tłuczni, przetor wagonów, zabezpieczenie usterek na torach, wymiana szyn i podkładów betonowych pod rozjazdami. Drużyna ubezpieczonego składała się z kowala, spawacza, kierowcy drezyny i toromistrza. Podlegała ściśle dyżurnemu ruchowi danej stacji.

Przechodząc do rozważań prawnych Sąd Okręgowy przytoczył, że zgodnie z przepisem art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (t.j. Dz. U. z 2015 roku, poz. 965), prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;

4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;

5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;

6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Warunkiem nabycia uprawnień do emerytury pomostowej, według cytowanego art. 4 ustawy, jest spełnienie określonych przesłanek stażowych oraz nieprzystąpienie do OFE i rozwiązanie stosunku pracy.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie – jak wskazał Sąd I instancji - pozostawało ustalenie, czy ubezpieczony spełnia przesłanki nabycia prawa do emerytury pomostowej w myśl przepisów ustawy z dnia 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych, a konkretnie, czy posiada wymagany ustawą staż pracy w szczególnych warunkach. Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 13.03.2012 r., sygn. akt: II UK 164/11, warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową w świetle art. 4 i 49 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 237, poz. 1656 ze zm.), jest legitymowanie się wymaganym stażem pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze (w rozumieniu tej ustawy lub dotychczasowych przepisów) oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy o emeryturach pomostowych, a więc po 1 stycznia 2009 r.

Osoba ubiegająca się o emeryturę pomostową, która nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy "szczególnej" według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do tej emerytury jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy można kwalifikować jako pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych) OSNP 2013/5-6/62.

Sąd Okręgowy stwierdził, że ubezpieczony nie kontynuował pracy w warunkach szczególnych po 1 stycznia 2009 r., a więc sporny okres pracy od 09 lipca 1985 r.

do 19 października 2004 r. należy ocenić pod kątem pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych tj. z uwzględnieniem wykazu prac w szczególnych warunkach wymienionych w załączniku nr 1 lub nr 2

w/w ustawy. Wykaz A prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego, stanowiący załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, Dział VIII „W transporcie i łączności”, poz. 13 wymienia „Prace zakładowych służb kolejowych bezpośrednio związane z utrzymaniem ruchu pociągów”. Prace te są również wymienione w przepisach resortowych – w wykazie A, stanowiącym załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 10 Ministerstwa Komunikacji dnia 13 lipca 1983 roku

w sprawie prac w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu komunikacji (Dz. Urz. MK 1983, Nr 10, poz. 77), gdzie w Dziale VIII, poz. 13, pkt 26 wskazano stanowisko „toromistrza”, a w poz. 27 „robotnika torowego”.

Zgromadzony w przedmiotowym postępowaniu materiał dowodowy uzasadnia w ocenie Sądu I instancji uznanie, iż wnioskodawca od dnia 01 lipca 1993 r. aż do końca zatrudnienia w (...) w G. tj. do dnia 19 października 2004 r. pracował w szczególnych warunkach jako toromistrz wykonując prace zakładowych

służb kolejowych bezpośrednio związane z utrzymaniem ruchu pociągów. Do dnia 1 stycznia 1999 roku wnioskodawca wykazał zatem okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat (okres niesporny w sprawie uznany przez ZUS w wymiarze 10 lat, 5 miesięcy i 17 dni oraz uwodniony w toku procesu 5 lat, 6 miesięcy i 1 dzień). Spełnia zatem warunki do przyznania mu emerytury pomostowej.

Wobec powyższego, na mocy przepisów przywołanych wyżej i w oparciu o art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd Okręgowy orzekł, jak w punkcie I wyroku, przyznając ubezpieczonemu prawo do emerytury pomostowej od dnia 25 czerwca 2015 r.

Działając na podstawie przepisu art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Sąd I instancji stwierdził, że pozwany organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, bowiem poczynienie wiążących ustaleń co do charakteru zatrudnienia ubezpieczonego w spornych okresach, mających wpływ na prawo do wnioskowanego świadczenia, nastąpiło na etapie postępowania sądowego, o czym orzeczono w punkcie II wyroku.

Apelacje od wyroku wywiódł pozwany organ rentowy, zaskarżając go w części – co do pkt 1 oraz zarzucając naruszenie art. 49 w zw. z art. 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. ustawy o emeryturach pomostowych (jednolity tekst: Dz. U. z 2015r., poz. 965), poprzez przyjęcie, iż ubezpieczony spełnił wszystkie warunki do przyznania prawa do emerytury pomostowej.

Wskazując na powyższe organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 1 i oddalenie odwołania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w pkt 1 i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez Sąd I instancji.

W uzasadnieniu apelacji podniesiono, iż bezspornym w sprawie było, iż ubezpieczony nie kontynuował pracy w warunkach szczególnych po dniu 31.12.2008 r. Możliwość uzyskania emerytury pomostowej przez osoby niespełniające warunku z art. 4 pkt 6 ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych przewiduje art. 49 ustawy, według którego prawo to przysługuje osobie, która: 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3; 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12; 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Powyższe oznacza, że art. 49 w miejsce warunku z art. 4 pkt 6 wprowadza wymaganie, aby zainteresowany spełniał w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 2009 r.) warunek posiadania co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Organ rentowy wskazał, iż nie kwestionuje, że ubezpieczony od 01.07.1993 r. do końca zatrudnienia w (...) w G. tj. do dnia 19.10.2004 r. stale i w pełnym wymiarze wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, dział VIII (transport i łączność), poz. 13 (prace zakładowych służb kolejowych bezpośrednio związane z utrzymaniem ruchu pociągów) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. - a zatem w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Brak jednakże podstaw, aby w/w okres zakwalifikować jako pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Ubezpieczony nie spełniał zatem w dniu wejścia w życie ustawy (01.01.2009 r.), warunku posiadania co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego zasługuje na uwzględnienie w sposób skutkujący zmianą zaskarżonego wyroku i oddaleniem odwołania J. C..

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było prawo wnioskodawcy J. C. do emerytury pomostowej. We wskazanym powyżej zakresie Sąd Okręgowy dopuścił się naruszenia przepisów prawa materialnego, co skutkowało niewłaściwą subsumcją ustaleń prawidłowych faktycznych pod odpowiednie dyspozycje przepisów prawa materialnego.

Sąd Apelacyjny zwraca uwagę, że zgodnie z przepisami art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.; dalej ustawa emerytalna), dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, z wyjątkiem ubezpieczonych mających prawo do emerytury na warunkach określonych w art. 32, 33, 39, 40, 46, 50, 50a i 50e, 184 oraz w art. 88 ustawy, o której mowa w art. 150, zostały ustanowione emerytury pomostowe.

Emerytury pomostowe zostały wprowadzone do polskiego prawa przez ustawę z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 237 z 2008 r., poz. 1656), która weszła w życie 1 stycznia 2009 r. Emerytury pomostowe, choć są świadczeniami emerytalnymi, różnią się od „zwykłych” emerytur (wyplacanych na podstawie ustawy emerytalnej osobom, które osiągnęły powszechny wiek emerytalny) (tak: Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 16 marca 2010 r., w sprawie K 17/09, OTK-A 2010/3/21).

Emerytura pomostowa to świadczenie przysługujące z nowego systemu emerytalnego (art. 24 ust. 2 i 3 ustawy emerytalnej) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, którzy nie mają prawa do emerytury określonej w przepisach art. 32, art. 33, art. 39, art. 40, art. 46,

art. 50, art. 50a, art. 50e i art. 184 ustawy o emeryturach i rentach FUS oraz art. 88 Karty Nauczyciela, zwłaszcza z uwagi na niespełnienie, do końca 2008 r., warunków nabycia uprawnień do tych świadczeń. Świadczenie to spełnia funkcję emerytury z tytułu obniżonego (niższego) wieku emerytalnego (art. 32 ustawy emerytalnej), a zatem zostało wprowadzone

ze względu na obiektywne okoliczności szybszego niż normalnie pogarszania się, wraz ze starzeniem się, organizmu człowieka, zdolności do wykonywania dotychczasowego zatrudnienia z uwagi na jego specyfikę, tj. szczególne warunki lub charakter pracy. Jednak – co istotne w stanie faktycznym niniejszej sprawy - w porównaniu do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym istotnie zawężono krąg ubezpieczonych - pracowników uprawnionych

do emerytury pomostowej, zasadniczo kierując się przy tworzeniu wykazów prac w szczególnych warunkach/charakterze (załączniki nr 1-2 do ustawy o emeryturach pomostowych) kryteriami medycznymi z zakresu medycyny pracy (tak: Kamil Antonów, Marcin Bartnicki, Bartosz Suchacki, Ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Komentarz (komentarz do art. 24; uwagi do punktu 3), ABC, 2009, wyd. III). Rozwiązania zawarte w tej ustawie dotyczą osób objętych pracowniczym systemem ubezpieczeń społecznych i mają charakter przejściowy oraz obejmują zamkniętą liczbę określonych podmiotów (zob. uzasadnienie ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych dostępne na internetowej stronie Sejmu, VI kadencja, nr druku: 1070).

Zgodnie z przepisami art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku. Wykaz

tych prac określa załącznik nr 1 do ustawy. Z kolei pod pojęciem prac o szczególnym charakterze ustawodawca rozumie, zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy, prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się. Wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy.

Na podstawie art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych prawo do emerytury pomostowej przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1)urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2)ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3)osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4)ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5)przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art.33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6)po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7)nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Ustawa o emeryturach pomostowych dopuściła odstępstwa od przesłanki wymienionej w jej art. 4 pkt 6, wskazując w art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, że prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1)po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2)spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
- 3)w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Mając na uwadze powyższe należy podkreślić, że przepis art. 4 ustawy nie ma w rozpoznawanej sprawie zastosowania, a to wobec niespornego faktu, iż ubezpieczony po dniu 31 grudnia 2008 roku nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy, tj. nie spełnił warunku określonego w ust. 6 art. 4 ustawy.

Stwierdzić należy, że Sąd Okręgowy prawidłowo wskazał, iż skoro ubezpieczony nie kontynuował pracy w warunkach szczególnych po 1 stycznia 2009 r., sporny okres pracy należy ocenić pod kątem pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych tj. z uwzględnieniem wykazu prac w szczególnych warunkach wymienionych w załączniku nr 1 lub nr 2 w/w ustawy. Z niezrozumiałych względów oceny tej Sąd I instancji dokonał jednak w odniesieniu do Wykazu A prac

w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku tj. w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku w niniejszym składzie zwraca uwagę na pogląd prawny wyrażony m. in. w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2012 r., II UK 164/11, OSNP 2013/5-6/62, w którym wskazano, że warunkiem skutecznego ubiegania się

o emeryturę pomostową w świetle art. 4 i 49 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 237, poz. 1656 ze zm.), jest legitymowanie się wymaganym stażem pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze (w rozumieniu tej ustawy lub dotychczasowych przepisów) oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu

w życie ustawy o emeryturach pomostowych, a więc po 1 stycznia 2009 r. Osoba ubiegająca się o emeryturę pomostową, która nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub

o szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy „szczególnej” według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do tej emerytury jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy można kwalifikować jako pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych). Innymi słowy, brak podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze dziś nie może być tak kwalifikowany (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 2.04.2014 r., sygn. akt III AUa 2302/13; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 13.03.2014 r. sygn. akt

III AUa 3489/12).

W wyroku z dnia 4 września 2012 r. (I UK 164/12, OSNP 2013/15-16/185) Sąd Najwyższy wyjaśnił precyzyjnie, że określenie "okres pracy w szczególnych warunkach lub

o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3", zawarte w art. 49 pkt 3 ustawy

z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 237, poz. 1656 ze zm.), oznacza okres pracy wskazany w art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy, bez wliczania do niego okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Wobec powyższego stwierdzić należy, że prawidłowo ustalony przez Sąd I instancji okres zatrudnienia ubezpieczonego od 1 lipca 1993 r. do 19 października 2004 r. w (...) na stanowiskach torowicza i starszego torowicza, przy pracach zakładowych służb kolejowych bezpośrednio związanych z utrzymaniem ruchu pociągów, którego to ustalenia pozwany zresztą nie kwestionuje, stanowi co prawda okres pracy

w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, nie jest jednak okresem pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze

w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Prace te nie zostały bowiem wymienione ani w Załączniku nr 1 – Wykazie prac w szczególnych warunkach,

ani w Załączniku nr 2 – Wykazie prac o szczególnym charakterze – do ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych.

Jeśli chodzi o prace na kolei, jako prace w szczególnym charakterze na gruncie ustawy o emeryturach pomostowych kwalifikowane są jedynie: prace maszynistów pojazdów trakcyjnych (maszynista pojazdów trakcyjnych, maszynista instruktor, maszynista zakładowy, maszynista wieloczynnościowych i ciężkich maszyn do kolejowych robót budowlanych

i kolejowej sieci trakcyjnej, kierowca lokomotywy spalinowej o mocy do 300 KM, pomocnik maszynisty pojazdów trakcyjnych) i kierowników pociągów; prace bezpośrednio

przy ustawianiu drogi przebiegu pociągów i pojazdów metra (dyżurny ruchu, nastawniczy, manewrowy, ustawiacz, zwrotniczy, rewident taboru bezpośrednio potwierdzający bezpieczeństwo pociągu, dyspozytor ruchu metra, dyżurny ruchu i stacji metra) oraz prace funkcjonariuszy straży ochrony kolei (pkt 5-7 załącznika nr 2).

Okoliczność ta prawidłowo została uwzględniona w zaświadczeniu o wykonywaniu prac w warunkach szczególnych z dnia 28 sierpnia 2015 r., wystawionym ubezpieczonemu przez pracodawcę (k. 47 akt ZUS), w którym wskazano, że prace o szczególnym charakterze wymienione w załączniku nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych ubezpieczony wykonywał w okresie pod 15 sierpnia 1975 r. do 30 listopada 1979 r. jako pomocnik maszynisty pojazdu trakcyjnego oraz od 15 września 1982 r. do 15 czerwca 1985 r. jako młodszy maszynista spalinowego pojazdu trakcyjnego.

Pozwany organ zaliczył ubezpieczonemu do stażu pracy w warunkach szczególnych powyższe okresy, jednakże z wyłączeniem okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej od 28 kwietnia 1976 r. do 28 kwietnia 1978 r. Sąd Apelacyjny zwraca w związku z tym uwagę, że kwestia zaliczania okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej do stażu pracy w warunkach szczególnych jako przesłanki prawa do emerytury pomostowej pozostaje dyskusyjna. Nawet jednak gdyby przychylić się do przeważającego aktualnie, a korzystnego

dla ubezpiezonego stanowiska (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 20 stycznia 2016 r., III AUa 1391/15, niepubl.; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 14 czerwca 2016 r., III AUA 881/15, LEX nr 2079173; wyrok sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 7 marca 2016 r., III AUa 1035/15, LEX nr 2073907), doliczenie przedmiotowego okresu do stażu pracy w warunkach szczególnych wnioskodawcy nie pozwoliłoby na uznanie za spełnioną omawianej przesłanki. Wnioskodawca nadal nie legitymowałby się wymaganym 15-letnim okresem zatrudnienia w warunkach szczególnych. Sąd odwoławczy zwraca uwagę, że suma okresów od 15 sierpnia 1975 r. do 30 listopada 1979 r. (4 lata, 2 miesiące i 16 dni) oraz od 15 września 1982 r. do 15 czerwca 1985 r. (2 lata, 9 miesięcy i 1dzień) wynosi jedynie 6 lat, 11 miesięcy i 17 dni, zamiast wymaganych 15 lat (pozwany błędnie obliczył, iż suma ta – i to z wyłączeniem okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej - wynosi 10 lat, 5 miesięcy i 17 dni).

Mając na uwadze fakt, że J. C. od 1 lipca 1993 r. do 19 października 2004 r. nie wykonywał prac w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, stwierdzić należało, że nie legitymuje się on wymaganym 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie wnioskodawcy, działając na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.

SSA Małgorzata Gerszewska SSA Daria Stanek SSA Iwona Krzeczowska - Lason